

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1658

V. Quid fides catholica de tertia in diuinis persona credendum proponat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38954

diuinum ex prefata illorum omnium cognitione procedit: vnde rectè S. Aug. lib. 15. de Trinit. cap. 14. *Deus Pater, inquit, non integrè perfectèq; seipsum dixisset, si aliquid esset minus in verbo quam in se ipso.*

SECTIO V.

Quid fides catholica de tertia in diuinis persona credendum proponat.

Obseruandum est hoc nomen (Spiritus sanctus) duobus modis considerari posse: 1. secundum vim suæ significationis, vt est nomen compositum ex duabus dictionibus; & sic est nomen euentiale, commune omnibus personis sanctissimæ Trinitatis, quia Pater est verè Spiritus, & verè sanctus; similiter & Filius: 2. prout ex communi vsu & accommodatione Ecclesiæ sanctorumque Patrum, est vnicum nomen ex illis duobus conflatum; & tunc est proprium tertiæ personæ: quod constat ex communi vsu loquendi; tum in scripturis, tum in Conc. & apud SS. Patres; vbi enumerantur diuinæ personæ, tertia illarum nomine Spiritus sancti designatur.

Quod si quæras, cur tertia illa persona sic vocetur? hanc rationem reddit S. Aug. lib. 15. de Trinit. cap. 19. *Quia Spiritus Sanctus est communis ambobus, Patri scilicet & Filio, ideo id vocatur ipse propriis, quod ambo communiter. Accedit & alia ratio, quia scilicet procedit per actionem voluntatis: atqui sanctitas propriè ad voluntatem spectat; nec enim dicitur quis sanctus ab operatione intellectus, sed solum voluntatis: pari modo spirare, & spiritus, sunt voces specialiter ad voluntatem pertinentes, quatenus spirare aliquando significat vehementer amare aut ardentè desiderare, vt eum vulgò dicimus aliquem spirare vindictam aut cædes, vel è contrà sanctos viros spirare charitatem, pietatem, &c. Et sic peculiari iure ac titulo tertia in diuinis persona rectè nuncupatur Spiritus sanctus.*

Etus, quia per operationem voluntatis procedit.

Hac observatione supposita, de tertia illa persona seu de Spiritu sancto tres præsertim veritates fides Catholica credendas proponit. Prima est, illum esse verum Deum, Patri & Filio consubstantialem, & per omnia æqualem. Secunda, à Patre & Filio procedere. Tertia denique procedere à Patre & Filio tanquam ab unico principio.

Prima veritati oppositus est error Macedonij & eius assecularum, qui (ut refert Sozomenus lib. 4. c. 26.) asserbant Spiritum sanctum non esse Deum, sed aliquam substantiam spiritalem, superiorem omnibus Angelis, creatam à Patre per Filium: qui error fuit etiam Arii, qui sicut Filium ita etiam Spiritum sanctum creaturam dicebat, teste S. Epiphanio hæresi 69.

Refellitur hic error, & veritas nostræ fidei probatur i. auctoritate scripturæ. 1. S. Ioan. 5. *Tres sunt, qui testimonium dant in celo: Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus: & hi tres unum sunt:* quæ verba clarissimè indicant unitatem substantiæ & diuinitatis in Spiritu Sancto, & alijs personis diuinis. S. Matth. cap. ult. Christus præcipit credentes baptizari in nomine Patris & Filij, & Spiritus sancti; sacramenta autem conferri non debent nisi nomine & auctoritate veri Dei, qui solus est author & largitor gratiæ. S. Marc. 3. vbi dicitur cætera peccata hominibus dimitti: peccata autem in Spiritum sanctum non remitti in æternum. Denique act. 5. sanctus Petrus increpans Ananiam, quod mentitus esset Spiritui sancti, addit postea illum non esse mentitum hominibus, sed Deo.

Probatur 2. auctoritate vniuersalis Ecclesiæ, quæ in symb. Apóst. profitetur, se credere in Spiritum Sanctum æquè ac in Patrem & Filium: & in Conc. Constantinop. in quo Macedonij hæresis proscripta fuit, in symb. Fidei dicitur, *Credo in Spiritum Sanctum Dominum, qui cum Patre & Filio simul adoratur & conglorificatur.* Et in symb. S. Athanasij dicitur: *Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus Sanctus; & Patris, & Filij, & Spiritus Sancti una est diuinitas, æqualis gloria, &c.*

Pro-

Probatur 3. ex vnanimi consensu SS. Patrum, qui libris integris Spiritus Sancti diuinitatem contra hereticorum blasphemias propugnauerunt, vt S. Basilus, S. Ambrosius, & S. Augustinus passim in libris de Trinitate praesertim lib. 1. cap. 6. & alij communiter omnes.

Secundae veritati oppositus est error Graecorum asserentium Spiritum Sanctum a solo Patre procedere.

Refellitur, & veritas nostra fidei (scilicet quod Spiritus sanctus non tantum a Patre, sed etiam a Filio procedat) probatur 1. auctoritate scripturae, in qua varijs in locis dicitur Spiritus sanctus mitti & dari a Filio, vt S. Ioan. 15. *Cum venerit paraclitus, quem ego mitto a Patre, atque missio in diuinis personis denotat processionem, vt explicant SS. Patres S. Greg. hom. 26. in Evang. Missio, inquit, Spiritus Sancti est eius processio de Patre & Filio; & S. Hilar. lib. 8. de Trinit. Spiritus Sanctus mittitur a Filio, quia esse ab illo accipit: & cap. 16. S. Ioan. Christus Dominus loquens de eodem Spiritu Sancto, Ille, inquit, me clarificabit: quia de meo accipiet, quem locum de Spiritu Sancti processione intellexit S. Amb. lib. 2. de Spiritu Sancto cap. 12. & S. Aug. tract. 99. in S. Ioan.*

Probatur 2. ex Conc. Ephesino tom. 1. c. 14. in quo lecta & recepta fuit Epist. S. Cyril. ad Nestorium, in ea autem epist. manifeste dicitur Spiritum Sanctum a Patre & Filio procedere: & in Conc. Chalced. actioe 5. in qua eadem Epist. sancti Cyril. recipitur, & confirmatur: ac denique in Conc. Florent. sess. 7. & 22. in quo eadem veritas simpliciter & absolute definita fuit, consentientibus simul Latinis & Graecis, tamen postea infeliciter Graeci ab hac fide defecerunt.

Eadem veritas probari insuper potest ex SS. Patribus, vt S. Basil. lib. 3. cont. Eunomium, S. Chrysost. hom. 4. de symb. S. Greg. Nysseno epist. ad Ablabium, & pluribus alijs, qui vnanimiter id docent, & quorum doctrina fusa in praefato Conc. Florentino declaratur.

Tertia denique veritas, scilicet quod Spiritus Sanctus a Patre & Filio tanquam ab vnico principio procedat.

probatur 1. autoritate Conc. gener. Lugdunensis cap. vnico de summa Trinitate & fide cath. vbi expressè definitum est, Spiritum Sanctum esse à Patre & Filio, non tanquam duobus principijs, sed tanquam vnico principio, nec duabus spirationibus, sed vnâ: Item Conc. Florentini sess. vltimâ in litteris vnionis dicitur, Spiritum sanctum à Patre & Filio tanquam vno principio & vnica spiratione procedere.

Probatur 2. ex sancto Aug. lib. 5. de Trinit. cap. 14. vbi sic loquitur: *Sicut Pater & Filius & Spiritus Sanctus sunt vnus creator, & vnus dominus: ita Pater & Filius sunt vnicum Spiritus Sancti non duo principia*: eodem etiam modo loquitur sanct. Hilarius lib. 4. de Trinit. & sanct. Anselmus lib. de processione Spiritus sancti cap. 10.

Probatur 3. ratione, siquidem in diuinis omnia vnum sunt, vbi non obstat oppositio relatiua: atqui inter Patrem & Filium quatenus spirant, nulla est eiusmodi relatiua oppositio, vt per se patet: ergo, &c.

Porrò obseruandum est, quòd, quamuis rectè dici possit, Spiritum sanctum procedere à duobus vim spirandi habentibus, ac proinde esse duos spirantes; quia scilicet procedit à duabus distinctis personis, Patre scilicet & Filio: non tamen ideo dici potest esse duos spiratores. Ratio huius discriminis est, quòd adiectiua nomina plurali numero efferri possint, quoties diuersa sunt supposita, quamuis non sint diuersæ formæ; substantiua verò multiplicari non debent, nisi & forma, quam supposita significant, multiplicetur: itaque rectè dicimus duos habentes vim spirandi, vel duos spirantes adiectiue, quia sunt duæ personæ; sed non dicimus duo principia, nec duos spiratores substantiue, quia vnica est forma & vna virtus, per quam spirant.

Dices S. Hilar. lib. 1. de Trinit. vocare Patrem & Filium authores Spiritus sancti, proindeque eodem modo dici posse spiratores. Resp. apud SS. Patres quibusdam in locis sensum potius illorum attendi debere quàm verba: quare vnus enim non vnquam nomina substantiua pro adiecti-

adiectiuus vsurpent ad hoc mysterium explicandum, nihilominus substantiua illa modo adiectiuo intelligi debent, vt de S. Hilario docet S. Thom. quaest. 36. a. 4. ad 7.

SECTIO VI.

Quo sensu Spiritus Sanctus vocetur amor.

AD vberiore cognitionem eorum, quae de Spiritus sancti processione dicta sunt, conferre potest explicatio huius nominis, quod passim in scripturis & apud SS. Patres reperitur, quo Spiritus sanctus amor vocatur. Quod, vt distinctius intelligatur, praenotandum est hoc nomen (Amor) in diuinis duplici modo sumi posse; 1. essentialiter, pro illo amore, quo tres personae diuinae diligunt; 2. notionaliter, idque vel actiue, scilicet pro amore notionali productiuo, quo Pater & Filius producant Spiritum sanctum, vel passiuè pro amore notionali producto, & tunc est nomen personale solius Spiritus sancti proprium. Quoniam vero ea, quae ad voluntatem spectant in diuinis, magis adhuc nos latent, quam quae ad intellectum, ideo iuuabit ea, quae ad amorem illum diuinum productum pertinent, ex analogia productionis verbi diuini paucis hic explicare.

Sicut igitur, dum Pater seipsum in essentia sua contemplatur, verbum mentis exprimit; & sic Filium generat: ita Pater, & Filius dum se in vnitae essentiae diligunt; affectus voluntatis, qui est vtriusque amor, simul ab utroque exprimitur, sicque Spiritus sanctus producit. Item sicut intelligere conuenit Filio non secus ac Patri; sed conceptum efformare, seu verbum dicere, soli Patri: ita amare Spiritui sancto conuenit non secus ac Patri & Filio: sed affectum exprimere, & amorem spirare, soli Patri & Filio. Item sicut verbum diuinum seu Filius ex cognitione essentiae diuinae eiusque perfectionum omnium, nec non trium personarum diuinarum, ac denique omnium creaturarum possibilium procedit: sic amor di-